

't Citaat

Afrodisiacum

Is iemand die leest aantrekkelijker dan iemand die niet leest? Wat mij betreft: een volmondig ja. Blijft over de vraag welk boek het beste afrodisiacum is. In het campagnefilmpje wordt een nepboek gebruikt, dus daar kan iedereen zijn eigen favoriete titel op projecteren. Zelf ben ik ooit als een blok gevallen voor een man die zich om mijnentwille door *Eline Vere* van Louis Couperus had heengeworsteld. Hij had ook andere pluspunten, maar dit gaf de doorslag. (Iris Pronk in *Trouw*, 7 december 2024)

Vervreemding

Deze culturele ontwikkeling heeft alles te maken met wat Vuyk in een hoofdstuktitel aanduidt als 'Leven zonder bestemming of de afgronden van het nihilisme'. Verrassend genoeg maakt hij die vervreemding voelbaar, aan het begin van zijn boek, door Eline Vere op te voeren: de hoofdpersoon van de gelijknamige roman van Louis Couperus. Eline Vere is, ietwat onvriendelijk gezegd, het product van haar tijd. Door het opkomende natuurwetenschappelijke wereldbeeld werd in de loop van de negentiende eeuw steeds onduidelijker wat de bestemming van de mens was. De mens raakte losgeweekt uit gemeenschapsverbanden, waar ook de religie toe behoorde. (Tjerk de Reus in *Friesch Dagblad*, 14 september 2024)

Woeste elegances

Couperus zelf, intussen, hield het na tien jaar en een laatste, teleurstellende, natte, donkere winter in Nice voor gezien. Hij klaagde over de opkomst van de toeristenindustrie en de teloorgang van de fameuze winterbadplaats.

'Iedere winter wordt het minder rijk, minder elegant. Iedere winter democratizeert Nice een beetje meer. Het is niet meer de plaats der woeste elegances, der baroque, coûteuze dolheden van Russische prins en Amerikaanse milliardaires: het wordt langzamerhand meer en meer een stad van vreedzame renteniers.' Grappig hoe Couperus het woord 'democratiseren' pejoratief gebruikt! Trouwens, tegenwoordig zou elke toeristenstad veel liever 'vreedzame renteniers' trekken dan lawaaiige, dronken jongelui; al had Couperus er waarschijnlijk niet voor teruggedeinsd hun gevoos op het strand als 'woeste elegances' te omschrijven. (Sylvia Witteman in de *Volkskrant*, 19 oktober 2024)

Bestsellers

De grote, alom geprezen roman *De stille kracht* van Louis Couperus verscheen in 1900 in een oplage van 3.000 exemplaren. Zijn roman *Iskander* die in 1920 verscheen, toen hij op het toppunt van zijn roem was, had een oplage van 2.000 exemplaren, waarna in 1924 een herdruk volgde van 1.000 exemplaren. Met zulke verkoopcijfers zou je vandaag de dag de shortlist van de NS Publieksprijs niet halen, dat kan ik wel vertellen. Een oplage van 3.000 exemplaren voor een roman is heden ten dage niet slecht voor een beginnende auteur in wie de uitgever eigenlijk niet zoveel vertrouwen heeft, maar schrijvers van de statuur van Couperus, zo die al bestaan, weten tegenwoordig, ondanks al die zogenaamde ontleding, toch een aanzienlijk groter publiek te bereiken. (Ilja Leonard Pfeijffer in *HP/De Tijd*, 17 oktober 2024)

Ongenadig

‘Couperus rekent in deze tekst zo ongenadig hard af met het koloniale beleid van Nederland’, licht Domburg zijn keuze toe. ‘Opvallend, want wanneer het over Nederlands Indië en de koloniale onderdrukking gaat, noemt iedereen altijd meteen Multatuli. Ik kwam het fragment tegen toen ik weer eens las in *De stille kracht* en dacht meteen: dit is alleen al vanuit historisch perspectief interessant om op te schrijven’. (Bart Domburg, geciteerd door Menno Voskuil in ‘Schrijvend visualiseren: van Louis Couperus tot Donald Trump. Een interview met Bart Domburg’, *Accolade* jaargang XLII, december 2024)

Frans Timmermans herleest *Eline Vere*

Maar de reden waarom ik het toen toch een verpletterende roman vond: het meanderende taalgebruik. Couperus bleek een groot woordkunstenaar te zijn; taal met krullen noem ik dat. Hij is een van de eerste grote stilisten die ik las.[...] Nu heb ik bewondering voor Eline Vere. Ik zie een vrouw met ambities, maar ze kan niet uit het keurslijf breken dat haar is opgelegd. [...]

Eline Vere heeft duidelijk last van wat we nu misschien wel ‘fomo’ noemen: fear of missing out. Alleen houdt zij zich meer bezig met de vraag of ze wel de juiste man heeft gevonden: is iemand anders niet beter voor haar? [...] *Eline Vere* laat een tijd zien waar we niet naar terug hoeven te verlangen, maar wel van kunnen leren. (Rubriek ‘Teruglezen’ door Sofie Bongers. In: *NRC*, 14 februari 2025)

